

[Per Federspiel.]

nen og USA. Jeg tror ikke, der er noget, der tyder på, at der i en overskuelig fremtid vil være muligheder for at stable en sådan sikkerhedskonference på benene, og det er vel i og for sig heller ikke det, der er hensigten. Jeg må forstå regeringens udtalelser således, at meningen er at arbejde henimod en tilstand, hvor interesseremodsetningerne mellem øst og vest, bortset alene fra den politiske doktrin, er svundet så stærkt ind, at de kan udlignes, og hvor derfor ingen behøver at frygte naboen.

Ingen, der har rejst i østlandene, har kunnet undgå at bemærke den frygt for et stærkt og genrejst Tyskland, som kommer til orde selv i andre kredse end ortodokst kommunistiske. Frygten bliver naturligvis svagere, jo længere man kommer væk fra Tysklands grænser, og det er derfor ikke unaturligt, at det første land, der etablerede diplomatiske forbindelser med Vesttyskland, var Rumænien, medens mulighederne for etablering af et egentligt tillidsforhold mellem Vesttyskland og Polen sikkert ligger ude i en temmelig fjern fremtid. En blot anerkendelse af Oder-Neisse grænsen f. eks. fra vesttysk side ville ikke få nogen indflydelse på forholdet. Dertil må kræves ganske anderledes sikre garantier.

Men skulle nu på lang sigt en sådan sikkerhedskonference lykkes, så tror jeg, det ville være utopisk at tænke på samtidig at ophæve NATO- og Warszawa-pagten. Det vil måske kunne ske på et langt senere tidspunkt, hvor forholdene efter en afspænding er blevet helt anderledes. Det er vel efterhånden de færreste, der vil bestride, at hvis det ikke var lykkedes at samle de vesteuropæiske lande med USA og Canada som rygdækning i en virkelig forsvarsalliance og samtidig skabe vesteuropæiske økonomiske sammenslutninger, der jo endnu lider under delingen i Europa, med andre ord, hvis det ikke var lykkedes at opretholde i hvert fald en nogenlunde sammenhængende politik i Europa og en solidarisk front over for den øvrige verden, ville det ikke have været muligt i dag at komme på talefod med østlandene. Jeg mindes fra tiden umiddelbart efter befrielsen, hvor russerne sad på Bornholm, at den russiske general blev spurgt af en af de tilstedeværende, hvordan en menig soldat tiltalte ham; generalen så yderst for-

bløffet ud og sagde: „Det er utænkeligt, at en menig soldat kan tiltale mig.“ Ganske det samme billede gør sig gældende i russisk politik. Russerne kan ikke forventes at tale med andre end ligemænd; det vil sige, de kan ingen interesse have i at føre politiske forhandlinger med splittede småstater.

Hvis man nu tænkte sig, at de to alliancer blev opløst, så ville vi i virkeligheden være tilbage i tilstandene mellem de to verdenskrige, omtrent den ulykkeligste periode, Europa har oplevet, med småalliancer, med alverdens politiske konstellationer og med risikoen for en udvikling som den, der førte til den anden verdenskrig. Og endelig må man stille det spørgsmål: hvordan skulle man opretholde en kontrol med kernevåben — hvis det lykkedes at etablere en ikke-spredningsaftale — hvis man ikke havde centraliserede alliancer med de dertil hørende forpligtelser?

Jeg har villet nævne dette, fordi NATO-diskussionen jo indgår i den standende politiske debat, men også fordi NATO er et væsentligt led i den europæiske opbygning efter krigen. Man kan ikke tage de enkelte led; skal man tale om en europæisk politik, må man se de økonomiske sammenslutninger, de politiske sammenslutninger, de forsvarsmæssige og de kulturelle som en helhed, selv om medlemskabet hist og her kan variere lidt.

Nu har der jo været talt om 1969 som NATOs skæbneår, fordi traktatens bestemmelser til den tid gør det muligt at kontrahere ud af alliancen med 1 års varsel. Jeg kan ikke tænke mig noget europæisk land, der på anden måde end gennem NATO-alliancen vil kunne føle sig betrygget i sin sikkerhed. Man har spekuleret på, om den franske tilbagetrækning fra de integrerede styrker skulle betyde, at Frankrig ville benytte den første lejlighed til at trække sig ud af alliancen, hvad der naturligvis ville betyde en væsentlig svækkelse. Der er imidlertid ingen grund til at betvivle den franske statschefs og ledende franske politikeres ord om, at de vil bevare alliancen, men de anser deltagelse i sikkerhedsstyrkerne for stridende mod fransk politik, fordi det giver en underkastelse under, hvad de anser for en amerikansk domineret ledelse.

For Danmarks vedkommende må ganske